

VÉGET NEM ÉRŐ TÖRTÉNET

Mirella és az ekhós szekér

A szegények gyógyíre, az urak ostora

Az adott szálig: **A vakvágány csele**

1. A Garai-birtok köde és a hamis elixír

Krónikás

A köd úgy ülte meg a Garai-birtok szélét, mint a megüledett bűn. A szürke pirkadatban alig látszott a gázló, csupán a folyó kőharagja hallatszott, meg az ekhós szekér, a Vándorvár kerekeinek nehéz nyikorgása. Holló és Lant, a két szívós igásló gőzölgő orrcimpákkal feszült a hámnak a sáros emelkedőn. A bal kerék mellett Borda lépdelt – a hatalmas, félfülű fekete juhászkutya sárga szemeivel a sűrűt pásztázta, felmeredő szőrrel szagolva ki a közeledő veszélyt.

A bakon Mirella ült. A hideg pára ellenére formás, telt idomait szorosan fogta a bőrfűző, dúsan redőzött, színes szoknyája alól pedig kivillant a hímes csizma feje. Tollas kalapja alól koromfekete fürtök omlottak a vállára. Amint a szekér közelebb ért a fából tákolt vámházhoz, a ködből egy elnyűtt köpenyes, éhes képű jobbágyasszony lépett elő, három fázós pulyával a szoknyájába kapaszkodva.

Mirella tekintete azonnal megtelt melegséggel. Megrántotta a gyeplőt, s míg az ekhó alól előhalászott egy cipót meg egy vastag gyapjútakarót, szelíden intett az asszonynak. „Vedd csak, atyámfiak! Garai úr úgyis elvitte a gabonátokat, legalább ez melegítsen” – suttogta, s még egy apró csomó gyógyírt is a kezébe nyomott, egyetlen fityinget sem kérve cserébe.

Ám amint a vámház ajtaja csikordult, s előlépett a báró kapzsi tisztartója, Mirella arca egy szempillantás alatt átváltott a maró, cinikus mosolyra.

„Állj meg, asszony!” – dörrent rá a tiszt. – „A gázló használata és a szekérterher adója két ezüst!”

Mirella teátrálisan meglepett arcot vágott, s álszent alázattal hajolt meg, miközben tekintete pikírten végigmérte a férfit. „Ó, hát kelmed az az elhíreselt, igazságos tisztartó? Tekintetes uram, egy szegény vándorárúnak ennyi pénze nincsen... De látom én kelmed arcán azt a nemes, ám megfáradt vonást. A férfierő hanyatlása, ugye? Van nálam egy ritka keleti elixír, az udvari urak aranyért veszik. Neked odaadom a vám fejében... meg mindössze egyetlen ezüstért.”

A tisztartó szeme megcsillant a kapzsiságtól. Mirella dögös, csábító pillantása és a méregdrágán eladott, egyszerű színezett kútvíz azonnal megtette a hatását: a tiszt nemcsak átengedte a szekeret, de még ő fizetett a hamis csodaszerért. Mirella karikás

ostorát megsuhintva beugratott a ködbe, s míg a titkos dupla padlórekeszben lapuló szökött jobbágyfiú megkönnyebbülten sóhajtott, Borda még egy utolsó, fenyegető morgással kísért a becsapott vámőrt.

2. A túlsó part kavicsai

Mirella

A szekér nehéz tölgyfakerekei végre csikordulva megvetették lábukat a túlsó part csúszós kavicsain. A fagyos habok tajtékozva csapkodták a küllőket, amíg Holló és Lant utolsó megfeszüléssel ki nem vonták a nehéz ekhót a sodrásból. A hátuk mögött, a ködfal túloldalán Conrad rézkürtje élesen, dühödten reccsent meg, de a távolság már Mirelláéknak kedvezett.

„Átkozott fösvény banda, bárcsak fulladtak volna bele a saját vámvizükbe!” – sziszegte Mirella, és dühösen rántott egyet a gyeplőn, ahogy megigazította ázott kalapját. A fagyos víz átáztatta a hímes csizmát, s a maró hideg nem sokat javított a hangulatán.

Borda egyetlen ruganyos ugrással a bak melletti deszkára pattant. Megrázta csuromvizes, fekete bundáját – jéghideg permetet szórva Mirellára –, majd fenyegető vicsorgással nézett vissza a homályos folyó felé, készen arra, hogy bárkinek elharapja a torkát, aki követni meri őket.

„Na, még te is lefröcskölsz, te dög!” – mordult rá a nő, de közben keményen ráütött a bak mögötti dupla válaszfalra. „Hogy vagy odabent, kölyök? Bírjad még egy keveset, a sűrűben megállunk!”

A rekeszből fojtott, tüsszentéssel teli válasz érkezett. A szökött jobbágyfiú még egyben volt, bár a rémülettől alig bírta megszólalni.

Mirella meglengette az ostort, s a szekér zörögve beroggyant a túlsó part védelmet nyújtó, sötét tölgyfái közé. A kapzsi tisztartótól kicseátolt ezüst édesen csörrent egyet a bőrfűzőjében. Ha Garai báró kutyái utol akarják érni őket, ahhoz előbb át kell kecmeregniük a saját jeges gázlójukon.

3. Oltalom a tölgyesben

Mirella

A tölgyes sötétje védelmező takaróként borult a szekérre, felváltva a nyílt gázló metsző szélviharat. Mirella csak akkor húzta meg a gyeplőt, amikor a kürtök távoli riadója végképp elhalt a gomolygó pára mögött. Lant és Holló zihálva álltak meg a mohás fák alatt, gőzölgő párát fújva a hideg éjszakába.

„Na, gyere ki, te szegény pára, mielőtt teljesen jéggé fagysz!” – sziszegte Mirella, és gyors mozdulattal leugrott a bakról. A szekér oldalán lévő rejtett reteszt elhúzva felnyitotta a dupla válaszfalat.

A padló alól egy csuromvizes, didergő fiú kecmergett elő. Rémült szemei a sötétséget kémlelték, míg Borda oda nem lépett hozzá. A fekete dög egyetlen határozott, meleg horkantással végigszaglászta a fiú rongyos kabátját – a kutya morgása ezúttal nem fenyegetést, hanem szigorú őrséget jelzett.

Mirella száraz gyapjútakarót kanyarított a kölyök vállára, majd az övéből előhúzott egy kis flaskát. „Igyál ebből egy kortyot! Ez nem a tisztartónak szánt színezett kútvíz, hanem igazi gyógynövényes lé. Helyrehozza a vérkeringésedet, mielőtt továbbállunk.”

Míg a gyerek hálásan nyelt a csípős italból, Mirella elégedetten megveregette a bőrfűzőjét, ahol a félrevezetett vámoértől kicsalt ezüst csörrent. Borda a fák közt maradt, hegyezte a fülét, vigyázva az erdő csendjét. Garai uraság kutyái egyelőre lemaradtak, de a ködös birtok határai már karnyújtásnyira voltak.

4. Kormos menedék

Mirella

A szekér lassan gördült tovább a sűrűsödő fák között, míg végül a tölgyes mélyén kirajzolódott a mészégető roskatag kunyhójának sötét körvonala. Mirella türelmetlenül pattintott a gyeplővel, mert a fagyos szél és az üldözők hajkurászása alaposan kihozta a sodrából. „Na, mozgás, mielőtt Garai kopói mégis ráakadnak a nyomunkra!” – sziszegte élesen a fiúnak, amint megállították a lovakat a földbe süllýedt faház előtt.

Borda dühösen horkantott egyet, fülét hátracsapva méregette a fekete bokrokat. Hatalmas alakja szinte egybeolvadt az éjszakával, tekintete vészjóslóan villogott a félhomályban. Mirella egyetlen határozott rúgással felpattintotta a kunyhó korhadt ajtaját, kiverve belőle a vastag por- és koromréteget, majd erélyesen belökte a didergő kölyköt a védett belsőbe.

„Itt maradsz, amíg elül a riadó. Hajnalban a mészégetők átvesznek, ők eljuttatnak a szabad falvakig” – vetette oda Mirella pattogósan, miközben száraz avart s pattintott szikrát a kőpadkán. Ingerelte a gondolat, hogy a hajdúk a nyakukon lihegtek, de a didergő fiú láttán a haragja inkább a tisztartók ellen fordult.

Borda a küszöbön telepedett le, halk, vészjósló morgással tartva szemmel a ködös tisztást. Mirella felkapott egy plédet a szekérről, és szigorú arccal a kölyök vállára terítette. „Ne bámulj így, nem vagyunk szentfazekak, csak utáljuk Garai gőgös kopóit. Ül le a sarokba és maradj csendben!”

5. Ágak a keréknyomon

Mirella

Mirella halkan intett a fiúnak, majd óvatosan hátrafelé lépve behúzta a korhadtsajtót. A kunyhó sötétje elnyelte a riadt gyermek alakját, de pihenésre még nem jutott idő. A szekér ott terpeszkedett a tisztás szélén, mint egy hatalmas, fekete felkiáltójel; ha Garai kopói erre tévednek, azonnal kiszúrik a nyomokat.

– Gyere, Borda, nem hagyhatjuk itt a tengelyt elrettentő példának – suttogta élesen a nő, miközben a ló zablájához lépett. – Még a végén azt hiszik a hajdúk, hogy vendégségbe jöttünk a mészégetőkhöz.

A hatalmas kutya némán követte, szőre felborzolódtott a fagyos éjszakai szélben. Fülelve fordította fejét a fák közt terjengő köd felé. A távolból tompa patasorozat és vadászkürt halvány visszhangja szűrődött át a tölgyfák törzsei között. Conrad emberei még mindig a gázló környékét fésülték át, de lassan tágították a kört.

Mirella gyors, gyakorlott mozdulatokkal terelte beljebb a szekeret a sűrű bozótosba. Néhány száraz ágat gallyazott le a földről, s a keréknyomokra szórta, hogy eltüntesse a friss barázdákat. Borda halkan felmordult, jelezve, hogy a szag megmarad, de a nő csak intett neki.

– Tudom, tudom. De az éjszakai derpesztő hideg nekünk dolgozik, az őrkutyák orra is befagy – suttogta Mirella, miközben visszafojtott lélegzettel lapult a bak mögé. A kockázat óriási volt, de a szeme sarkában ott bujkált a megszokott, dacos villanás. Garai uraság hajdúi ma éjjel üres kézzel térnek vissza a várba.

6. Nesztelen léptek

Mirella

A patkók ütemes kopogása szinte karnyújtásnyira csendült fel, majd a sűrű tölgyes szélén bizonytalanul megtorpant. A portyázó hajdúk érdes káromkodása átszűrődött a fagyos éjszakai levegőn, ahogy a fák sűrűjét kémlelték. Borda hatalmas teste megfeszült Mirella lábánál, de a fekete kutya egyetlen halk reccsenést sem engedett meg magának; csupán intelligens, sötét szemeit tapasztotta az ágak közt derengő holdfényre.

A lovasok néhány gyötrelmesen feszült perc után továbbálltak a gázló irányába, megunva a hiábavaló keresgélést. Mirella megvárta, míg a patasorozat tompa moraja teljesen elhal az éjszakai csendben, s csak ekkor engedett ki egy halk, elégedett sóhajt. A száraz ágakkal álcázott keréknyomok beváltották a hozzájuk fűzött reményeket: Garai úr pöffeszkedő kopói vakon átnyargaltak a nyomok felett.

A nő ruganyos mozdulattal pattant fel a bak mögül, s a szekér dupla fenekű rekeszéből gyorsan előhalászott egy vastag, gyapjú pokrócot meg némi szárított húst és árpakenyeret. Nem volt vesztegetni való ideje: odalépett a mészégető kunyhójához, és óvatosan benyitott a korhadtszakaajtón.

A szökött jobbágyfiú még mindig a sarokban kucorgott, riadt szemei tágra nyíltak a félhomályban. Mirella gyengéd, anyáskodó mosollyal terítette vállára a meleg takarót, s kezébe nyomta az elemózsiát.

– Edd meg gyorsan, öcsém, aztán pihenj egy keveset – suttogta melegen. – A hajdúk elvonultak, de pirkadatkor továbbindulunk.

Borda feszülten elnyúlt a kunyhó küszöbén, fülét a szél felé forgatva őrizte a csendet, míg Mirella odakint az éjszakai bepakolást igazította el.

7. Hajnali előkészületek

Mirella

Mirella halk mozdulattal rákattintotta a szekér oldalára a vasláncot, s gondosan eligazította a rakományt elfedő vastag ponyvát. A fagyos szellő még megrezegtette a tölgyfák korhadtszakai ágait, de az éjszakai feszültség lassan feloldódott a sötétségben. A nő elégedett mosollyal nyugtázta, hogy a szekér dupla aljának rejtett zárszerkezete még a

legélesebb hajdúszem előtt is láthatatlan maradt.

Borda a kunyhó küszöbét elhagyva nesztelen léptekkel sündörgött a szekér mellé. A hatalmas, fekete bundájú eb finoman a nő szoknyájához dörgölőzött, elismerésre vágyva a hibátlanul teljesített őrségért. Mirella csendesen felnevetett, s melegen megveregette a hűséges jószág nyakát, miközben a kunyhó felől már a szökött fiú egyenletes, megnyugodott légzése hallatszott.

– Jó munkát végeztünk, öregem – suttogta Mirella, miközben a bak alól előhalászott egy kis rézflaskát, és belekortyolt a fűszeres ágyas pálinkába. – Garai kopói most a gázlónál ázzanak csak kedvükre. Pirkadatkor mi a köves patakágy felé vesszük az irányt, ahol még a patkó sem hagy nyomot.

A nő még egyszer körüljárta a mészégető kunyhójának környékét, s egy puha fenyőággal álcázta saját friss csizmanyomait a nedves avarban. Az ég alján már derengeni kezdett a korai pirkadat szürkésége, jelzést adva a továbbindulásra. Borda vidáman meglendítette a farkát, felkészülve az újabb útra, amely végleg elfeledteti a hajnali veszélyt.

8. Gázolás a köves mederben

Mirella

A lovak türelmetlenül horkantottak a dermesztő pirkadatban, de Mirella egyetlen lágy kattintással és a gyeplő finom megmozdításával csendre intette őket. A szekér lassan elgördült a mészégető kunyhó védelméből, a vastag kerekek pedig puhán nyelték el a törmelékes erdei út egyenetlenségeit. Borda nem maradt el tőlük: az eb nesztelenül ügetett a bak mellett, fülei rángatóztak a legkisebb neszre is, orrát a hűvös reggeli szélbe emelve.

Néhány száz lépés után a sűrű tölgyes átadta helyét a sekély, köves patakágy világának. Mirella habozás nélkül kormányozta a fogatot a sebesen rohanó, kristálytiszta vízbe. A kerekek csobbanása elfojtotta a fa váz halk nyikorgását, s a sodrás pillanatok alatt eltünttetett minden nyomot, amit a lovak patái hagyhattak volna a felkavart homokban.

– Na, öregem, most keressenek minket Garai kopói! – kacsintott le Mirella a vízben gázoló kutyára, miközben gúnyos mosoly bujkált a szája szélén. – Ebben a vízben még az úri hiúságuk is fenékre futna.

A nő egy óvatos mozdulattal visszanyúlt a szekér belsejébe, és finoman megkocogtatta a dupla alj rejtett deszkáját. A kormos arcú jobbágyfiú halk koppintással jelzett vissza odabentről, bizonyítva, hogy a kényelmetlen búvóhely ellenére még tartja magát. Mirella meglegedetten bólintott. Még néhány fordulat a patakmederben, s ha eléri a köves gázló túloldalán elterülő fenyvest, végleg kikerülnek a hajdúk látóköréből.

9. A fenyves oltalma

Mirella

A patak sekély habjai mögött végül megreccsent a parti kavicságy, ahogy a szekér nehéz kerekekkel kigördült a szárazra. A sűrű fenyves hűvös, gyantaillatú árnyékkal ölelte körbe a fogatot, védelmező takarót borítva a fáradt vándorokra. A lovak elégedetten fújtattak egyet a partra érve, Borda pedig szilaj mozdulattal rázta ki bundájából a hideg cseppeket, apró vízpárát szórva a friss mohára.

Mirella ügyes kézzel fékezte meg a pónikat az első vaskos fenyőtörzs mögött, majd éber szemmel körbepillantott. A túlparti erdősáv felől semmi sem törte meg a pirkadat csendjét; Garai gőgös hajdúi nyilván még mindig a félrevezető kereknyomokat kutatták a mészégető kunyhójának közelében.

– Na, fiú, kimerészkedhetsz a kalitkádból! – suttogta a nő, miközben kipattant a bakról, és félretolta a takaróként szolgáló szalmabálát, megnyitva a titkos rekesz ajtaját.

A kormos képű jobbágygyerek nagyot szívott a harapós, friss erdei levegőből, s gyorsan megtörölte izzadt homlokát. Megszeppenten, mégis megkönnyebbülten kászálódott ki a deszkák közül, Mirella pedig nyomban egy karaj szikkadt kenyeret és egy kulacs tiszta vizet nyomott a kezébe.

– Egyél gyorsan! Az urasági lovasok keményebbek a sziklánál, de az eszük rövidebb a nyúlfarknál – mosolyodott el melegen a nő, miközben jóindulatúan megsimogatta a fiú borzas fejét. – Átvágunk ezen a sűrűn, és mire a nap felér az ég közepére, már a nagy vásárosúton zötykölődünk, ahol senki sem mondja meg, ki a vándoráru-kereskedő és ki a szökött cseléd.

10. Fenyőtűk hűvösében

Mirella

A fiú mohó kézzel tömte szájába a szikkadt kenyeret, miközben Mirella már meg is ragadta a pónik kantárját. Nem volt vesztegetni való idő. A sűrű, alacsonyan nyúló ágak védelmében a szekér lassan, csaknem nesztelenül gördült előre a puha, süppedős fenyőtűszőnyegen.

Borda a fogat előtt óvakodott, fülei feszülten riadtak minden apró neszre. A távolból, a patak túlsópartjáról tompa lódobogás és dühös kiáltások zaja szűrődött át a szürke pirkadati ködön. Garai hajdúi átkozódva hajszták a semmit a mészégető kunyhója körül, mit sem sejtve a víz nyelte keréknyomokról. Mirella szívében mégis gyorsabban vert a pulzus. Ha egyetlen tengely is elreped egy kiálló gyökérben, oda a menekülés.

– Lapulj vissza, öregem – suttogta hátra a fiúnak, aki gyorsan visszakászálódott a szalmabálák mögé. – Megtesszük a magunkét, a többit meg a jó szerencsére bízzuk.

Borda hirtelen megtorpant. Egy száraz gally roppant meg tőlük pár lépésre. A kutya mormogva Mirellára nézett, mire a nő azonnal megállította a lovakat, és a kés nyeléhez nyúlt. A feszültség vágni lehetett a hűvös levegőben. Borda óvatosan megkerülte a legközelebbi vaskos fenyőtörzset, hogy kifürkéssze az előttük fekvő homályos erdei csapást.

11. Rejtek a mohás falak közt

Mirella

Borda óvatosan visszalépett a vaskos törzs mögül. Nem a hajdúk bukkantak fel: csupán egy megrémült őz csörtetett át a túlsó avaron. Mirella türelmetlenül, mélyről jövő horkantással fújta ki a levegőt, de egyetlen másodpercet sem vesztegetett. A gyeplőt megrántva újra intett a póniknak, s a szekér nesztelenül haladt tovább a süppedős, túleveles talajon.

A fenyves hirtelen ritkulni kezdett, s a fák fojtogató ölelésében feltárult a mészégető régen elhagyott, roskadozó kunyhója. A korhadtt gerendákat vastagon bevonta a sötétzöld moha, a feketéllő tető szinte teljesen egybeolvadt a körülötte nyújtózó erdei árnyakkal.

– Ki a szekérből, de tüstént! – sziszegte Mirella maró éllel a szalmabálák felé hajolva. Megragadta a megszeppent jobbágyfiú karját, és erélyesen kirángatta a ponyva alól. A fiú még mindig a maradék kenyeret szorongatta, de meg sem merte nyitni a száját, úgy botorkált a nő nyomában. Mirella a kunyhó félig nyitott, kormos ajtajához tuszkolta a gyereket.

Borda a tisztás szélén állt meg, felborzolt háttal, vicsorogva méregetve a patak felőli sűrűséget. Garai hajdúinak dühödt ordítószása lassan elhalt a távolban, ahogy a lovasok rossz irányba haladtak a túlparton.

– Húzd meg magad abban a kormos sarokban, és ha kedves az életed, ki ne dugd az orrod! – vetette oda Mirella szikrázó tekintettel, majd határozott mozdulattal rátolta a korhadtszakaajtót a fiúra.

12. A vakvágány csele

Mirella

A korhadtszaka még halkan nyikordult egyet, mielőtt a kunyhó koromtól fekete falaiba olvadt a csend. Mirella nem teketóriázott: azonnal felnyalábolt egy adag száraz fenyőgallyat a földről, s egyetlen lendületes mozdulattal a kunyhó elnyűtt bejárata elé döntötte, mintha csak a szél hordta volna oda a hulladékot. A helyszín így pontosan úgy festett, mint egy évtizede elfeledett, romos erdőszéli hajlak.

Borda halkan megszimatolta a nyirkos avart, majd elégedetten megcsóválta a farkát. A túlsó part felől még hallatszott néhány távoli, elfojtott káromkodás, de a hajdúk lovaik patáit már a sáros földúton ugratva haladtak kelet felé – a csel bevált, a sekély víz elnyelte a nyomokat, a hajdúk pedig vakvágányra futottak.

– No, legalább az a gőgös Garai-féle bagázs egy darabig a saját árnyékát kergeti – suttogta Mirella egy halovány, elégedett mosollyal a szája szélén.

Gyorsan visszalépett a szekérhez, s végignézett a bakon: egyetlen elvesztett morzsa vagy elhullajtott szalmaszál sem maradhatott utánuk. Összébb húzta a ponyva szélét, majd finoman meglegyintette a gyeplőt, hogy a két póni még néhány lépést tegyen a sűrűbb árnyékot adó fenyőágak alá. Nem volt értelme azonnal útra kelniük; meg kellett várniuk, míg az erdő teljesen visszanyeri szokásos, békés lüktetését.